
Tokaji borvidéki növényvédelmi előrejelzése (2023.08.11)

Borvidékünkön elérkeztünk a zsendülés kezdetéhez: a melegebb fekvésekben már megindult a korai fajták cukorgyarapodása, de a Furmint, Hárslevelű zsendülése is egyre több ültetvényben megfigyelhető. Július hónap az átlagosnál kissé melegebb és összességében szárazabb, bár a csapadék térbeli eloszlásában nagy eltérések voltak tapasztalhatóak. Sajnos a nyári záporok, zivatarok néhol jégesővel érkeztek. Augusztus első dekádja a megszokottnál jóval hűvösebbnek és csapadékosabbnak bizonyult.

Szőlőmunkák

Gyomszabályozás

Az ültetvényekben folyamatosan szükséges a gyomflóra szárúzása / kaszálása.

A sorajlak gyomszabályozására használhatunk mechanikai sorajlművelőt, kaszát vagy kémiai megoldásokat.

A kézi kaszálásnál ügyeljünk arra, hogy ne sértsük meg a tőkéket, hisz így könnyen utat nyithatunk egyes fás betegségeknek!

A hosszan tartó száraz, meleg időjárás miatt fontos a sorközök és sorajlak gyomszabályozása, hiszen a kultúrnövénytől jelentős mennyiségű vizet képesek elvonni a gyomok!

A vegyszeres gyomírtási megoldásokat az előző hírlevelekben részletesen tárgyaltuk.

Fontos, hogy a vegetációs időszakban is alkalmazhatunk kémiai megoldásokat, természetesen megfelelő körültekintéssel!

Glifozát hatóanyagú termékek esetén különösen figyelni kell arra, hogy a permetlé ne érje a szőlő zöld növényi részeit.

A fejlettebb, nagyobb habitusú gyomoknál 2 %-os szertöménység javasolt, mivel a hatóanyag versengő gátlása miatt a nagyobb méretű növényeknél magasabb dózis a hatékony!

Piraflufen-etil-t tartalmazó készítménnyel lehetőségünk van a sarjhajtások eltávolítására (leperzselésre). A művelet sikeres végrehajtása után biztonságosabban elvégezhető a glifozát kezelés, flazaszulfuron, pendimetalin, flumioxazin hatóanyagokkal való kiegészítéssel is.

Zöldmunkák

Ez a művelet igen fontos, hisz ilyenkor eltávolítjuk azon hajtásokat, amelyek nem szükségesek számunkra, így energiát, tápanyagot és vizet takarítunk meg a szőlőnek, valamint szellősebbé tesszük az ültetvényt, ezzel gátolva a kórokozók és kártevők felszaporodását!

Ebben a fenológiai fázisban kiemelt jelentőségű a hónaljajtások eltávolítása és a második csonkázás időben történő elvégzése! A gondozatlan ültetvényekben a nagyobb szelek, viharok jelentős kárt tehetnek a szerteágazó hajtások kitörésével, arról nem is beszélve, hogy a buja ültetvényekben a növényvédelmi kezelések hatékonysága nagyságrendekkel csökken!

Kórokozók

Lisztharmat

A területbejárások során gyakran tapasztaltunk tüneteket!

A helyenként a fertőzés gyakorisága és mértéke is jelentős, viszont a zsendülő bogyók már nem érzékenyek a fertőzésre. A fejlődő bogyók megfelelő védelméről feltétlenül gondoskodni kell. Az utolsó növényvédelmi kezelések kiemelten fontosak a lombvédelem szempontjából is. A szerválasztásban általános szempont, hogy a szüret közeledtével figyelembe vegyük az előírt élelmezésügyi várakozási időt.

Elemi kénkészítményt 3-4 kg/ha dózisban javasolunk. Ezt mindenképp érdemes kiegészíteni felszívódó hatóanyaggal, mivel ebben a fenológiai állapotban a fürtök még nem ellenállóak (nem alakult ki az ontogenetikai rezisztencia) a kórokozóval szemben. Javasolt tebukonazol, tetrakonazol, ciflufenamid, miklobutanil, metrafenon, piriofenon, fluxapiroxad, fluopiram stb... hatóanyagú készítmények használata.

Meptildinokap hatóanyagú készítmény mellé nem javasolunk elemi ként az esetleges perzselésveszély miatt.

A sok csapadék hatására a lisztharmatgomba kazmotéciumai nagy mennyiségben mosódnak a kar és törzs kéregrepedései közé, így azokban az ültetvényekben ahol jelentős a fertőzés, ott nagy eséllyel lehet számítani erős fertőzési nyomásra a következő évben. Itt indokolt lehet a szüret utáni lemosó kezelés alkalmazása.

Biogazdálkodásra átalított ültetvényekben többek között elemi ként, kálium szilikátot, narancsolajat is használhatunk a kórokozó ellen!

Peronoszpóra

A jelenlegi időjárási körülmények kedveznek a kórokozónak. Az elhanyagolt ültetvényekben jelentős a lombozat fertőzöttsége, száradása, de megfelelő növényvédelemben részesített parcellákban is megfigyelhetők tünetek a fiatal leveleken, elsősorban a lombozat felső részén.

A védekezésre elsősorban kontakt rézkészítmények javasolhatóak ebben az időszakban.

A kezelésekhez javasolt réz, ditanon, amekotradin hatóanyagtartalmú készítmények használata. Egyes esetekben indokolt lehet kombinálni cimoxanil hatóanyagú termékkel.

A biogazdálkodóknak réztartalmú készítményeket javasolunk.

Szürkerothadás

Az extrém időjárási körülmények hatására (például jégverés, molykártétel, lisztharmatos „sérves” bogyó) könnyen elindulhat a kórokozó intenzív fertőzése. A sérülések fertőzési kaput jelentenek. Ép bogyókat a zsendüléstől kezdve fertőzhet a kórokozó, amennyiben rendelkezésre állnak a megfelelő pára, csapadékos körülmények.

Fürtzáródás előtt költséghatékony módon védekezhetünk a korai botritys ellen folpet hatóanyagtartalmú készítményekkel (ilyenkor még van lehetőségünk folpetet a fürt belsejébe bejuttatni) de választhatunk speciális bortitacidet is (fenhexamid, boscalid, fluopiram, fenpirazamin, pirimetanil, fludioxonil + ciprodinil stb...).

A biogazdálkodóknak *Aureobasidium pullulans* hatóanyagú készítményt javasolunk.

Feketerothadás

A tünetek látványosak, könnyen megtalálhatjuk a leveleken elhaló, nekrotizálódó foltok formájában. Kiemelten fontos az ellene való védekezés, hisz komoly termésveszteséget okozhat! A zsendülés bekövetkeztével azonban a bogyók elvesztik fogékonyságukat.

Amennyiben az elhaló foltokban fekete piknidiumokat találunk, akkor mindenképp folytassuk a kezeléseket, hisz a gomba ezekből szórja szét konídiumait, amikkel tovább fog fertőzni és fűrtkár is kialakulhat!

Azokban az ültetvényekben, ahol már megfigyelhető volt korábban a kórokozó jelenléte, ott csapadék hatására könnyen újraindulhat a fertőzés!

A védekezés során kiváló hatékonyságot érhetünk el ditianon, miklobutanil, difenokonazol + ciflufenamid, spiroxamin + difenokonazol hatóanyagú készítményekkel. A tebukonazolnak is van hatékonysága a kórokozó ellen.

Fás betegségek

Az extrém meleg és magas UV sugárzás hatására az ESCA –val fertőzött tőkék hamarabb mutatnak tüneteket, hisz a növényt stresszhatás éri. Lehetséges, hogy a tőke már évek óta fertőzött, de csak most fog levéltüneteket mutatni. Ez jó lehetőség arra, hogy a problémás növényeket izoláljuk és mihamarabb eltávolítsuk az ültetvényből.

Azokat a tőkéket, amelyek tavasszal nem hajtottak ki, érdemes mihamarabb visszavágni, hogy meggyőződjünk róla, hogy élnek e. Abban az esetben, ha nem él a növény, indokolt a tőke teljes eltávolítása (lehetőleg minél nagyobb gyökérrésszel) hisz lehetséges, hogy ESCA vagy Eutypa miatt pusztult el. A kivágott részeket meg kell semmisíteni. A pótláshoz használt oltványok beöntözésekor mindenképp javasolt trichoderma gombát tartalmazó készítmény használata, amely elpusztítja a fás betegségeket okozó káros gombák talajban élő szaporítóképleteit. Mindemellett segíti a tőkeeltávolítás után, a talajban maradt beteg gyökérrészek lebomlását.

Kártevők

Tarka szőlómoly

A második nemzedék rajzása a legtöbb dűlőben befejeződött.

A fogott egyedek száma településenként, dűlőnként nagyban eltér. Ott ahol rajzáscsúcs van, most érdemes beavatkozni a megfelelő készítménnyel!

Alkalmazhatunk piretroid hatóanyagot. Itt figyelembe kell venni a méhveszélyességet! Virágzó kultúrában (az aljnövényzetben virágzó gyomok is annak minősülnek) csak méhkímélő technológiában alkalmazzuk.

Bacillus thuringiensis, Klorantraniliprol, Tau-fluvalinát hatóanyagú készítmények méhekre nem veszélyesek.

Biogazdálkodásra átalált ültetvényekben feromonos légtérteleítést és Bacillus thuringiensis hatóanyagotartalmú készítményeket használhatunk a kártevő ellen!

Atka

A területbejárások során, több helyen is tapasztalható a szőlő nemezes gubacsatka kártétele. Azt azonban fontos megjegyezni, hogy ez az egyes ültetvényekben nagymértékben eltérő lehet, de a kártételi küszöbértéket ritkán haladja meg.

Abban az esetben, ha takácsatka jelent meg a területen, akkor érdemes mihamarabb beavatkozni! Kisebbségi észlelés esetén és biogazdálkodásra átalált ültetvényben a magasabb kéndózis használata indokolt. Komolyabb probléma esetén speciális akaricid használata szükséges.

Vad

Leginkább az erdőközeli ültetvényekben kell számítanunk a kártételre.

A kártétel megelőzésére kiváló hatékonysággal alkalmazható állati zsiradék (birkafaggyú) tartalmú készítmény. Könnyen kezelhető és kipermetezhető formulációja révén, nagy hatékonysággal védi az ültetvényt.

Biogazdálkodásra átállt ültetvényekben repellens (riasztó) szagú anyagokkal védekezhetünk!

Tápanyagutánpótlás

Területbejárások során, több helyen is tapasztaltunk vas és magnézium hiányra utaló tüneteket!

Vontatottan fejlődő ültetvényekben nitrogéntúlsúlyos anyagokat is használhatunk (természetesen a hatályos nitrát-direktíva betartásával)!

Ott, ahol szükségesnek találjuk (a szőlő hiánytüneteket mutat és meghatároztuk annak mivoltát) speciális tápelemtartalmú készítmények használata indokolt!

A szőlő stresszhelyzeteken való átsegítésére (extrém meleg, magas UV, esetleges jégverés, szárazság) és ellenállóképességének fokozására ajánlott alkatartalmú készítmények alkalmazása.

Fürtzáródás után elkezdhetjük a kálium túlsúlyos készítmények használatát!

Az extrém meleg napokon fontos szabály, hogy a növényvédelmi kezeléseket (legyen az konvencionális vagy biogazdálkodás) lehetőleg a hajnali vagy az esti órákban végezzük, a magas UV sugárzás káros hatásainak (perzselés) kivédése miatt!

A hajtások, így a zöldtömeg növekedésével, emeljük a területegységre kijuttatott lémenyiséget a megfelelő fedés elérése érdekében!

Péter Ákos

Növényvédelmi szakmérnök, kertészmérnök – szőlész-borász